
Svein Aarseth takker av

AKTUELT I FORENINGEN

VILDE BAUGSTØ

vilde.baugsto@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

Etter nesten 30 år er arbeidshverdagen som fastlege over for Svein Aarseth. Men som leder av Rådet for legeetikk, har ikke 70-åringen planer om å legge inn årene helt ennå.

FASTLEGE: – Det har vært et privilegium å få følge pasientene over lengre tid, sier Svein Aarseth. Foto: Vilde Baugstø

– Arbeidet mitt har vært viktig for meg. Identiteten min har vært, og er fortsatt, sterkt knyttet til det å være lege. Derfor er det litt rart å ikke skulle jobbe som det mer, sier Svein Aarseth.

Siden begynnelsen av 1990-tallet har han vært allmennlege, og senere fastlege, på Frysja legekantor i Oslo. Men nå er det altså slutt. 31. januar i år, 11 dager etter fylte 70 år, stengte han kontordøra for siste gang.

– Det har vært et privilegium å få følge pasientene over lengre tid, og noen ganger få følge hele familier. Så det er klart at jeg kommer til å lure på hvordan det går med noen av pasientene mine, sier Aarseth.

Bedriftslege på 80-tallet

I tillegg til å være spesialist i allmennmedisin, er Svein Aarseth også spesialist i arbeidsmedisin. På 80-tallet jobbet han som bedriftslege, blant annet for NSBs Sundland Verksted i Drammen.

– Her fikk jeg virkelig testet det grunnleggende innen arbeidsmedisin, med både forekomst av asbest og tung fysisk arbeidsbelastning. Å være bedriftslege på kontor er veldig annerledes enn å være det på verksted, sier Aarseth.

Fra jobben som bedriftslege gikk veien etter hvert videre til å bli allmennlege på Frysja – ikke langt unna barndomshjemmet på Nordberg der han fortsatt bor. Gjennom nærmere 30 år har Svein Aarseth fulgt endringene i hverdagen som allmennlege, og etter 2001, som fastlege.

– Den største forskjellen er kanskje at pasientene er mer kunnskapsrike nå enn tidligere. Kunnskap er mye lettere tilgjengelig. Som lege må jeg bidra til å sortere denne kunnskapen slik at pasienten kan nyttiggjøre seg av den på en god måte, og jeg må bidra til å sortere vekk det som ikke holder mål, sier Aarseth.

Han understreker at han syns det er en positiv utvikling at pasienter i dag har lettere tilgang på informasjon.

– Spesielt gjelder dette for pasientgruppen med sjeldne sykdommer. Jeg kan nesten garantere at de kan mer om sin egen sykdom enn det fastlegen deres kan. Som fastlege er det da ekstra viktig å være lydhør. Vi er fortsatt betydningsfulle for disse pasientene og hjelper dem videre inn i helsevesenet for behandling og oppfølging.

Trenger mindre arbeidsmengde

Han påpeker at helsevesenet i sin helhet har blitt mer orientert rundt pasienten. Helseministerens mantra har vært «pasientens helsevesen», samtidig som fastlegene får en stadig større oppgaveportefølje. Legeforeningen har lenge varslet om fastlegekrise: Stadig flere fastleger slutter i jobben – og oppgir høyt arbeidspress som en av hovedårsakene til dette. Kun ni prosent av medisinstudenter ønsker å bli fastlege.

– Arbeidsmengden må ned, sier Aarseth bestemt.

– Fastleger må ha ansvar for færre innbyggere, samtidig som myndighetene i langt større grad må tilrettelegge for gode IT-tjenester, slik at vi ikke skal sitte på hvert vårt kontor og finne opp kruttet. I tillegg burde normaltariiffen i større grad reflektere det vi gjør, og ikke hvilke rammer det gjøres under.

Han legger til:

– Det er jo et tankekors at loven som tidligere het «Lov om legers rettigheter og plikter», nå går under navnet «Helsepersonelloven». Rettighetene forsvant, og pliktene ble igjen.

Tillitsvalgt i Oslo

Parallelt med jobben som lege, har Svein Aarseth vært tillitsvalgt i Legeforeningen. Tillitsvalgtvervet tok han allerede som nyutdannet med jobb som distriktslege i Åndalsnes. Mange kjenner også Aarseth fra tiden han var tillitsvalgt i Oslo legeforening – først som styremedlem i seks år, deretter som leder fra 2005.

– Det var både spennende og omfattende å være leder av Oslo legeforening. Oslo kommune har egne avtaler med KS, og flere bydeler har jo langt større innbyggertall enn mange kommuner i Norge. Så en viktig del av jobben var å følge opp avtalene med kommunen og å sitte ved forhandlingsbordet.

Aarseth mener Legeforeningens lokalforeninger bør ha et særlig ansvar for allmennlegene.

– Som allmennlege sitter man jo ofte alene uten mye kollegialt nettverk rundt seg, påpeker han.

Rådet for legeetikk

Da Svein Aarseth var leder i Oslo legeforening, ble han spurt om å bli leder av Rådet for legeetikk. I 2014 ble dermed sceneskiftet et faktum. Rådet for legeetikk er et uavhengig rådgivende organ i Legeforeningen som har fem medlemmer med faste møter. Rådet behandler klagesaker hvor det klages på leger etter etiske regler for legene.

– Vi gir råd til Legeforeningen i medisinsketiske spørsmål. Vi avgir høringssvar og vi prøver å øke oppmerksomheten på medisinsk etikk både innad i foreningen og utad i media. Det syns jeg vi har lyktes med, sier Aarseth.

Som leder i Rådet er han ofte i media og kommenterer etisk vanskelige saker.

– Vi er opptatt av prioritering – at folk skal få likeverdig helsehjelp. Vi ønsker at markedsføring skal skje på en god, edruelig måte. Det er noe vi har jobbet mye med. Vi er også kritiske til estetisk medisin, det innbefatter både kosmetisk kirurgi og annen estetisk behandling, sier Aarseth og legger til:

– I tillegg er det jo enkelte spørsmål som alltid vil være viktige for oss, slik som aktiv dødshjelp og reservasjonsrett for leger.

Jobber frivillig

Selv har han vært frivillig ved Helsesenteret for papirløse migranter i over 10 år. Det ble etablert i Oslo i 2009, og Aarseth var aktiv i arbeidet med å bygge opp senteret.

– Den gang var jeg med på å gi råd om hvordan man skulle bygge opp et legekontor, og jeg har hatt kontakt med senteret hele veien siden. I dag er jeg frivillig der cirka en gang i måneden.

Han beskriver arbeidet ved helsesenteret som noe som «dessverre er nødvendig».

– Senteret har jo som mål å bli overflødig. Når det er sagt, så er det et spennende sted å arbeide, ikke minst for meg som på sett og vis har jobbet på beste vestkant. Jeg ser pasienter på helsesenteret som jeg ikke har sett i praksisen min.

Selv om fastlegegjerningen er avsluttet, skal ikke Svein Aarseth gi seg helt med jobb ennå. Han er valgt som leder av Rådet for legeetikk ut 2021, og vil dermed fortsatt være et kjent fjes i gangene på Legenes hus. Selv tror han det er positivt at han ikke går fra 100 til null på en dag.

– Jeg har alltid latt meg engasjere. Uansett hva som skjer, så har jeg ikke tenkt til å gi slipp på den egenskapen, avslutter Svein Aarseth.

Publisert: 16. mars 2020. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2025. Lastet ned fra tidsskriftet.no 22. desember 2025.